

Погоджено педрадою

Протокол № 1 від 29.08.2023

Затверджую

Директор Людмила ПРОКОФ'ЄВА

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Куянівської гімназії

Білопільської міської ради Сумської області

Куянівка 2023

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

Повна назва закладу – Куянівська гімназія Білопільської міської ради Сумського району Сумської області (далі – заклад освіти, школа)

Юридична адреса – вул.П.Сітала, 2-Б, с. Куянівка, Сумський район, Сумська область, 41800, тел. 05007949904, e-mail: shkola.kuyanivcka@ukr.net

Ліцензований обсяг прийому – 680 осіб

Загальна кількість учнів - 71

Загальна кількість вихованців - 10

Мова навчання – українська

Директор – Прокоф'єва Людмила Іванівна, педагогічний стаж 40 років, кваліфікаційна категорія «вища»

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Головною метою закладу загальної середньої освіти є забезпечення реалізації права громадян на здобуття початкової, загальної базової освіти в обсязі Державних стандартів. Розвиток, виховання та навчання здобувачів освіти здійснюється шляхом загальноосвітньої підготовки через вивчення окремих предметів, задоволення потреб громадян, суспільства і держави у різнобічному розвитку, оздоровленні, соціалізації та навчанні дітей, забезпечення високої якості безперервної освіти та виховання, створення умов для фізичного, розумового, духовного розвитку дітей шкільного віку.

Заклад загальної середньої освіти забезпечує набуття школярами освіти за освітніми програмами початкової та базової середньої освіти, досягнення ними визначених відповідними стандартами результатів навчання.

Відповідно до частини 1. ст.9 Розділу I Закону України «Про освіту» здобуття початкової та базової середньої освіти здійснюється за такою формою - інституційна (очна у тому числі й денна та з використанням дистанційних технологій чи змішана).

Відповідно до частини 1. ст.10 Розділу III Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітній процес у гімназії спрямований на виявлення та розвиток здібностей та обдарувань особистості, її індивідуальних здібностей, досягнення результатів навчання, прогресу в розвитку, зокрема формування і застосування відповідних компетентностей, визначених державними стандартами.

До моменту припинення/скасування правового режиму воєнного стану або виключення Білопільської міської територіальної громади з переліку територій можливих бойових дій освітній процес закладу освіти відбувається з використанням технологій дистанційного навчання (відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання»).

Педагогічні працівники самостійно визначають режим (синхронний або асинхронний) проведення окремих навчальних занять. При цьому не менше 70 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу

освіти, організовується в синхронному режимі (решта навчального часу організовується в асинхронному режимі).

За рішенням педагогічної ради для організації дистанційного навчання використовується електронний розклад занять, електронний класний журнал та ел-щоденники. У разі перебування вчителя за кордоном заповнення класного журналу здійснюється ним після повернення з-за кордону. Питання заповнення класного журналу врегульовується директором школи своїм наказом.

Заклад освіти організовує та проводить навчання в синхронному та асинхронному режимах із використанням дистанційних технологій освітньої платформи Просвіта, електронного журналу та щоденника; за допомогою онлайн-уроків через Meet, Zoom; зворотнього зв'язку індивідуальної роботи із здобувачами освіти через Телеграм, заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів, зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із їх подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ (Всеукраїнська школа онлайн, На урок, Всеосвіта). На сайті закладу освіти забезпечено виклад розкладу навчальних занять учнів.

Реалізація зазначеного вище здійснюється у ході постійного розвитку закладу освіти, поповнення його матеріально-технічних і навчальних ресурсів, підвищення кваліфікації керівного та педагогічного складу, єднання та духовного зростання учнів, батьків і педагогів як спільноти, яка творить сприятливий для української дитини соціально-культурний простір.

Цілі та задачі освітнього процесу закладу освіти

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової та профільної середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність в освітній програмі всіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

Призначення закладу освіти

Призначення закладу освіти полягає в наданні якісної початкової та базової середньої освіти дітям шкільного віку мікрорайону школи, забезпеченні їх усебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне

мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Кількість класів у закладі освіти: 1 - 4 кл. – 4 класи, 5 - 9 кл. – 5 класів.

Кількість учнів у закладі освіти: 1-4 кл. – 25, 5-9 кл. – 46.

Гранична наповнюваність класів установлена відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту», Закону України «Про освіту» і не перевищує 30 учнів.

Середня наповнюваність класів складає: 1–4 кл. – 6,25; 5–9 кл. – 9,2. Середня наповнюваність по закладу освіти – 8.

У Ганнівсько-Вирівській філії учнів 2-4 класів - 16. У школі II ступеня кількість школярів у 6 класі - 6 осіб, у 9 класі - 9 осіб, що дозволяє сформувати повні класи для навчання (частина друга статті 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту»). 1 учень 5 класу, 2 учні 7 класу й 2 учні 8 класу за заявами батьків здобувають знання на базі гімназії.

Згідно з заявами батьків та відповідно до висновків про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини у закладі освіти створено інклюзивні 2,3, 6, 8 та 9 класи для 5 учнів з особливими освітніми потребами.

Освітня програма, що реалізується в закладі освіти, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та подальшого освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Порядок зарахування, відрахування, переведення учнів до закладу освіти здійснюється згідно з чинним законодавством України. Це визначено листом МОН від 16.04.2022 р. №1/4202-22 «Щодо зарахування до 1 класу закладів загальної середньої освіти» та Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти.

Заклад освіти забезпечує набуття школярами освіти за освітніми програмами загальної середньої освіти, досягнення нею визначених відповідними стандартами результатів навчання.

Заклад освіти забезпечує умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами, які можуть самотійно пересуватись. Доступ до приміщення закладу освіти для осіб з особливими освітніми потребами можливий лише на I поверх.

Освітній процес у закладі освіти організований так, щоб забезпечити формування в учня передбачених стандартами ключових компетентностей,

необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності. Набути їх учні можуть, беручи безпосередню участь в освітньому процесі. У закладі освіти створено умови для розвитку кожного учня, надано можливості для самовираження й самовизначення, забезпечено науково-теоретичну, практичну, допрофесійну та загальнокультурну підготовку. Учителю може самостійно визначати форми і методи навчання, ураховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предметів.

Режим роботи закладу освіти

Із метою досягнення високого рівня організації освітнього процесу, створення сприятливих умов для здобувачів освіти та педагогів затверджено:

- режим навчання - п'ятиденний, з проведенням занять в одну зміну;
- початок занять – о 9.00;
- безперервна навчальна діяльність учнів у початковій, основній школі відповідно до статті 15 розділу XII Закону України «Про освіту», частини 4 статті 10 Розділу III Закону України «Про повну загальну середню освіту» не перевищує: у 1 класі – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин, у 5-11-х класах – 45 хвилин, а різниця в часі навчальних годин 1-4-х класів обліковується і компенсується проведенням додаткових, індивідуальних занять, консультацій з учнями, відповідно до розкладу;
- тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить від 20 до 25, а групових - від 35 до 40 хвилин;
- тривалість перерв складає: 10 хв. – малі перерви, 20 хв. – 2 великі перерви (після 2 та 3 уроків).

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складової навчальних планів.

У разі відключення електроенергії чи перебоїв електропостачання, виникнення природних та техногенних катастроф, перебування на тимчасово окупованій території України тощо початок занять та тривалість уроків і перерв може бути змінено рішенням педагогічної ради та введено в дію наказом директора гімназії.

Структура навчального року

На виконання Закону України «Про повну загальну середню освіту» (частини 3 та 4 ст. 10 Розділ III) та інших нормативних документів освітній процес у гімназії організовується в межах навчального року, що розпочинається у День знань - 1 вересня 2023 року, триває не менше 175 навчальних днів і закінчується не пізніше 1 липня (30 червня у разі продовження режиму воєнного стану в Україні) 2024 року.

Тривалість відпочинку для учнів упродовж навчального року (не враховуючи літніх канікул і вихідних) не може становити менше 30 календарних днів.

Термін шкільних канікул визначаються педагогічною радою, вводяться в дію наказом директора та може змінюватися у зв'язку з:

- воєнними діями;
- відключенням електроенергії та перебоями електропостачання;
- виникнення природних та техногенних катастроф;
- перебуванням на тимчасово окупованій території України;
- погодними умовами та зниженням температури повітря (у разі закінчення режиму воєнного стану та повернення до очної форми навчання).

Навчальні екскурсії у 2-4 класах, навчальні екскурсії та навчальна практика у 5-8 класах проводиться відповідно до інструктивно-методичного листа МОН України від 06.02.2008 №1/9-61 на підставі рішення педагогічної ради, наказу по закладу освіти у червні 2024 року.

У випускних 4 та 9 класах проводиться державна підсумкова атестація навчальних досягнень учнів відповідно до частини 8 ст.12 Закону України «Про освіту» та Порядку проведення державної підсумкової атестації. Вручення документів про освіту проводиться для випускників 9 класу у червні 2024 року.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Пояснювальна записка

Освітня програма Куянівської гімназії Білопільської міської ради Сумського району Сумської області (далі – освітня програма) є наскрізною, розробленою для таких рівнів освіти: початкова та базова середня. Відповідно до частини 1 ст.11 Розділу II Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітня програма розроблена на основі відповідних типових освітніх програм, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України.

Реалізація освітньої програми гімназії здійснюється через два рівні освіти: початкова освіта тривалістю чотири роки та базова середня освіта тривалістю п'ять років.

Мета освітньої програми:

- визначення напрямків діяльності та цільових орієнтирів;
- спрямування спільної роботи колективу закладу освіти та громадськості;
- проектування процесу удосконалення та оновлення діяльності закладу освіти.

Реалізація освітньої програми

Освітня програма – це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом освіти для досягнення учнями результатів навчання. Основою для розроблення освітньої програми є Державний стандарт загальної середньої освіти відповідного рівня.

Напрямки реалізації:

1. При реалізації освітньої програми забезпечуються:
 - логічна послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;
 - рекомендовані форми організації освітнього процесу, основними формами якого є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також

рекомендованими формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо;

- використання в освітньому процесі сучасних інноваційних технологій, систем (методик) навчання;

- науково-дослідницьку діяльність, участь у проектах;

- роботу з обдарованими дітьми;

- навчання дітей з особливими освітніми потребами.

2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу здійснюється за підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

3. Освітній процес спрямований на задоволення потреб учнів у виборі програм навчання.

4. В освітньому процесі гімназії запроваджено сучасні технології навчання, зокрема: проектні, інформаційно-комунікаційні, критичного мислення, інтерактивні технології, рейтингового оцінювання, окремі освітні тренди.

5. Ураховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення, сформовано варіативну складову навчального плану, спрямовано її на підсилення предметів інваріантної складової, запровадження курсів за вибором, що розвивають індивідуальну орієнтованість особистості та формують її всебічний розвиток.

6. Реалізація навчання за наскрізними лініями здійснюється через: організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проектах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

7. Ураховано вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової загальної середньої освіти.

8. Створено умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Принципи реалізації освітньої програми:

- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;

- розвиток інклюзивного освітнього середовища;

- забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування;

- науковий характер освіти;

- цілісність і наступність системи освіти;

- прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;

- відповідальність і підзвітність закладу освіти перед громадою;

- інтеграція з ринком праці;

- нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями;

- свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності;
- гуманізм;
- демократизм;
- єдність навчання, виховання та розвитку;
- виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій;
- формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;
- формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;
- формування громадянської культури та культури демократії;
- формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля;
- невторчання політичних партій в освітній процес;
- невторчання релігійних організацій в освітній процес (крім випадків, визначених Законом України «Про освіту»).

Термін реалізації освітньої програми: 2023–2024 н.р.

Нормативно-правове забезпечення освітньої програми:

1. Конституція України (ст.53);
2. Закон України «Про освіту» (ст.23,33);
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту»;
4. Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» № 2102-ІХ від 24.02.2022 р.;
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти»;
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898 «Державний стандарт базової середньої освіти»;
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти»;
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти»;
9. Постанова Кабінету Міністрів № 957 від 15 вересня 2021 року «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»;
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні»;
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері

реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;

12. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;

13. Наказ МОН України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;

14. Наказ МОН України від 08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти»;

15. Наказ МОН України від 08.10.2019 № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти»;

16. Наказ МОН України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти»;

17. Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;

18. Наказ МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;

19. Наказ МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;

20. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах» (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 624 від 06.06.2016, № 635 від 24.04.2017)

21. Наказ МОН України від 16.04.2018 № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;

22. Наказ МОН України від 8 вересня 2020 року №1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання»;

23. Наказ МОН України від 28.03.2022 №274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»;

24. Наказ МОН від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»;

25. Наказ МОН від 12.07.2021 № 795 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти»;

26. Наказ МОН від 13.07.2021 року № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;

27. Наказ МОН від 01.04.2022 №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»;

28. Лист МОН України від 01.02.2018 №1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;

29. Лист Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018 р. №1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи»;

30. Лист МОН України від 26.06.2021 № 1/9-409 «Щодо організації інклюзивного навчання у закладах освіти»;

31. Лист МОН № №4.5/2303-21 від 06.08.21 року «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі/5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»;

32. Лист МОН України від 20.08.2019 №1/9-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти»;

33. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205.

34. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01, затверджено постановою Головного державного санітарного лікаря України 14.08.2001 №6, погоджено лист Міністерства освіти і науки України 05.06.2001 №1/12-1459;

35. Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 30.12.2020 № 674-ОД Про затвердження Регіонального плану заходів щодо створення в закладах освіти належних умов для безпечного та якісного харчування дітей у Сумській області на 2021-2025 роки.

36. Наказ МОН № 1014 від 18.08.2023 року “Про затвердження Типової освітньої програми для навчання дітей, які виїхали з України внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації і здобувають освіту одночасно в закладах освіти країни перебування та України”

Освітню програму побудовано із урахуванням таких *принципів*:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей;

- корекційно-розвивальної спрямованості навчання.

Структура програми:

I розділ – початкова освіта

II розділ – базова середня освіта

1) 5-6 класи (Нова українська школа)

2) 7-9 класи

Відповідно до частини 2. ст.11 Розділу III Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожний з них визначає:

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

2. Загальний обсяг навчального навантаження його розподіл між освітніми галузями.

3. Навчальний план та модельні навчальні та навчальні програми.

4. Форми організації освітнього процесу

5. Опис інструментарію оцінювання

6. Очікувані результати навчання учнів.

РОЗДІЛ I ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітня програма для 1-2, 3-4 класів визначає вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Нормативно-правове забезпечення

Освітня програма закладу освіти для початкової освіти розроблена:

✓ для 1-2 класу – за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас, затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272;

✓ для 3-4 класів – за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Савченко О. Я. 3- 4 клас, затвердженою наказом МОН України від 08.10.2019 № 1273 (розроблена під керівництвом Савченко О. Я.).

У процесі реалізації освітньої програми передбачено використання внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків, що сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

У відповідності до п.4.ст.12. Розділу II Закону України «Про освіту» початкова освіта здобувається, як правило, з шести років.

Діти, яким на 1 вересня 2023-2024 навчального року виповнилося сім років, розпочинають здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня 2023 року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти 2023-2024 навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться 5 років і 8 місяців. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

2. Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4 класів складає 3500 годин/навчальний рік:

- для 1-го класу - 805 годин/навчальний рік,
- для 2-го класу – 875 годин/навчальний рік,
- для 3-го класу – 910 годин/навчальний рік,
- для 4-го класу – 910 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг тижневого навчального навантаження для учнів

- 1 класу – 22 години на тиждень
- 2 класу – 24 години на тиждень
- 3 класу – 25 годин на тиждень
- 4 класу – 25 годин на тиждень.

Освітні галузі

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мовно-літературна
- Математична
- Громадянська та історична, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна
- Мистецька
- Технологічна
- Фізкультурна

Освітня галузь «Я досліджую світ» (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальні галузі) реалізується не окремими предметами, а інтегрованим курсом «Я досліджую світ», мистецька – представлена окремими предметами «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», технологічна – предметом «Дизайн і технології».

Мовно-літературна освітня галузь

Українська мова і літературне читання

Метою початкового курсу мовно-літературної освіти є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких *завдань*:

- виховання в учнів позитивного емоційно-ціннісного ставлення до української мови, читання, дитячої книжки, формування пізнавального інтересу до рідного слова, прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- розвиток мислення, мовлення, уяви, пізнавальних і літературно-творчих здібностей школярів;
- формування повноцінних навичок читання і письма, уміння брати участь у діалозі, інсценізаціях, створювати короткі усні й письмові монологічні висловлення;
- формування вмінь працювати з різними видами та джерелами інформації;
- ознайомлення учнів з дитячою літературою різної тематики й жанрів, формування прийомів самостійної роботи з дитячими книжками;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- дослідження мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- залучення молодших школярів до практичного застосування умінь з різних видів мовленнєвої діяльності в навчальних і життєвих ситуаціях.

Відповідно до зазначених мети і завдань у початковому курсі мовно-літературної освіти виділено такі *змістові лінії*: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Іншомовна освітня галузь

Іноземна мова

Головна *мета* навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою.

Завдання полягає у формуванні вмінь:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у загальноосвітній школі на основі ключових компетентностей як результату навчання.

Математична освітня галузь

Математика

Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких *завдань*:

- формування в учнів розуміння ролі математики в пізнанні явищ і закономірностей навколишнього світу;
- формування у дітей досвіду використання математичних знань та способів дій для розв'язування навчальних і практичних задач;
- розвиток математичного мовлення учнів, необхідного для опису математичних фактів, відношень і закономірностей;
- формування в учнів здатності міркувати логічно, оцінювати коректність і достатність даних для розв'язування навчальних і практичних задач.

Інформатична освітня галузь

Інформатика

Метою навчання інформатиці є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної й інших

ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких *завдань*:

- формування в учнів уявлення про роль інформаційно-комунікаційних технологій у житті людини;
- формування вмінь описувати об'єкти реальної та віртуальної дійсності різноманітними засобами подання інформації;
- формування початкових навичок інформаційної діяльності, зокрема вмінь опрацьовувати текстову та графічну інформацію;
- формування у дітей початкового досвіду використання комп'ютерної техніки для розв'язування навчальних, творчих і практичних задач;
- розвиток логічного, алгоритмічного, творчого та об'єктно-орієнтованого мислення учнів.

Технологічна освітня галузь

Дизайн і технології

Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через інтегрований курс «Дизайн і технології».

Метою навчання дизайну і технологій є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та проєктно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких *завдань*:

- формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво;
- виховання естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-ужитковому мистецтві;
- набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів у партнерській взаємодії: від задуму до його втілення в матеріалах;
- вироблення навичок раціонального використання матеріалів, безпечног застосування традиційних та сучасних технологій;
- формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати проєктно-технологічної діяльності, свій життєвий простір.

Мистецька освітня галузь

Мистецтво

Метою навчання мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових,

мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких *завдань*:

- розвиток почуттєвої сфери учнів, набуття ними досвіду емоційно-естетичних переживань;
- пробудження інтересу до пізнання творів різних видів мистецтва; виховання гордості за здобутки рідного мистецтва й поваги до творчості інших етносів та народів;
- формування умінь художнього сприймання, аналізу художньої мови та оцінювання творів мистецтва відповідно до вікових можливостей з використанням мистецької термінології;
- оволодіння способами художньо-творчої діяльності в різних видах мистецтва, комунікації з іншими в художній творчості;
- формування елементарних умінь застосування цифрових технологій у мистецькій творчості і презентації здобутів;
- розвиток мистецьких здібностей, здатності самовираження й керування власними емоційними станами через мистецтво та різні види художньої творчості;
- формування здатності встановлювати асоціації між видами мистецтва; між мистецтвом і явищами довкілля;
- досягнення усвідомлення значення мистецтва в житті людини;
- виховання культури глядача-слухача;
- формування здатності об'єктивно оцінювати творчі здобутки свої та інших.

Мистецька освітня галузь може реалізуватися через інтегровані курси або предмети вивчення за окремими видами мистецтва: наприклад, музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Фізкультурна освітня галузь

Фізична культура

Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено відповідно до вимог чинного законодавства з урахуванням Санітарного регламенту, години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження, що передбачено Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392.

Із метою виконання Державного стандарту початкової освіти, подолання навчальних втрат, щотижнево запроваджено консультування учнів (за окремим розкладом) із предметів таких освітніх галузей: мовно-літературна, іншомовна, математична та природнича, що здійснюється на безоплатній основі.

До загального обсягу навчального навантаження учнів із ООП, ураховуючи особливості психофізичного розвитку, рівнів освітніх труднощів та рівнів підтримки визначено навчальним планом освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня включено корекційний складник.

Варіативна складова навчального плану учнів з ООП включає години корекційно-розвиткової роботи, що спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

2 клас – «Розвиток когнітивної та емоційно-вольової сфери» (2 години з практичними психологом), «Розвиток та корекція мовлення» (2 години на тиждень, учитель-логопед), «Соціально-побутове орієнтування» (1 година на тиждень, учитель-дефектолог), ЛФК (1 година на тиждень); 3 клас: - «Розвиток когнітивної та емоційно-вольової сфери» (1 година з практичними психологом), ”Соціально-побутове орієнтування” (1 година на тиждень з учителем-дефектологом), «Розвиток мовлення» (2 години на тиждень з учителем -логопедом), ЛФК (1 година на тиждень) .

Реалізація корекційно-розвивальних завдань у процесі навчання осіб з ООП полягає в особистісному розвитку школярів, активізації їхньої пізнавальної діяльності та створенні позитивної мотивації учнів до навчання; розвитку мовлення та комунікативної діяльності, сприянні розумовому, моральному, фізичному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості; формуванні вміння вчитися.

3.Навчальний план та навчальні програми

*Додаток 1
до розділу I освітньої програми*

Навчальний план, 1-4 класи

(розроблений на основі типового навчального плану типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (1-2 класи, затверджена наказом Міністерством освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272)

Назва освітньої галузі (предмета)	Кількість годин на тиждень							Разом
	1 кл.	2 кл.	2 кл. (інкл.ф)	3 кл.	3 кл. (інкл.ф)	4 кл.	4 кл. (інкл.ф)	
Класи								
<i>Інваріантний складник</i>								
Мовно-літературна (українська мова і літературне читання)	7	7	7	7	7	7	7	28

Іншомовна (англійська мова)	2	3	3	3	3	3	3	11
Математична (математика)	4	4	4	4	4	4	4	16
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі («Я досліджую світ»)	3	3	3	4	4	4	4	14
Технологічна (дизайн і технології)	1	1	1	1	1	1	1	4
Інформатична (інформатика)		1	1	1	1	1	1	3
Мистецька (мистецтво)	2	2	2	2	2	2	2	8
Фізкультурна	3	3	3	3	3	3	3	12
Усього	22	24	24	25	25	25	25	96
<i>Варіативний складник</i>								
Додаткові години для проведення індивідуальних консультацій мовно-літературна іншомовна математична природнича галузі	1	1	1	1	1	1	1	4
Гранично допустиме тижневе навантаження учня	23	25	25	25	25	25	25	
Корекційно-розвиткові заняття			6		5			11
Корекція розвитку								
Розвиток мовлення			2		2			4
Розвиток емоційно-вольової сфери			2		1			3
Соціально-побутове орієнтування			1		1			2
ЛФК			1		1			2
Всього	23	25	31	26	31	26	26	188

Навчальні екскурсії проводяться для учнів 3-4 класів протягом 4 днів тривалістю не більше 3 академічних годин на день (по 12 годин на рік).

*Додаток 2
до розділу I освітньої програми*

**Навчальний план для 1, 4 класів
Ганнівсько-Вирівської філії Куянівської гімназії,
складений відповідно до Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти школи I ступеня під ред. О.Я.Савченко
(Наказ МОН України № 743 від 12.08.2022 р.)**

Назва освітньої галузі	2 клас	3 клас	4 клас	Усього
Мовно-літературна (українська мова і літературне читання)	7	7	7	21
Іншомовна (англійська мова)	3	3	3	18
Математична (математика)	4	4	4	12
Природнича, громадянська й історична, соціальна,	3	4	4	11

здоров'язбережувальна галузі («Я досліджую світ»)				
Технологічна (дизайн і технології)	1	1	1	3
Інформатична (інформатика)	1	1	1	3
Мистецька (мистецтво)	2	2	2	6
Фізкультурна	3	3	3	9
Усього:	24	25	25	74
<i>Варіативний складник</i>				
Додаткові години для проведення індивідуальних консультацій мовно-літературна іншомовна математична природнича галузі	1	1	1	3
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	25	26	26	77
Усього	25	26	26	77

Навчальні екскурсії проводяться для учнів 4 класу протягом 4 днів тривалістю не більше 3 академічних годин на день (по 12 годин на рік).

*Додаток 3
до розділу I освітньої програми*

**Перелік програм
для вивчення предметів інваріантної та варіативної складової
навчальних планів**

№	Клас	Назва програми (тип курсу, назва, класи)	Автор	Коли і ким надано	Кількість годин за програмою
<i>Початкова освіта</i>					
1	2	Українська мова Читання Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	245
2	2	Англійська мова	О.Я.Савченко	Наказ МОН України	105

		Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи		від 08.10.2019 р. №1272	
3	2	Математика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	140
4	2	Я досліджую світ Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	105
5	2	Дизайн і технології Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
6	2	Інформатика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
7	2	Музичне мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
8	2	Образотворче мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
9	2	Фізична культура Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	105
10	3	Українська мова Літературне читання Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	245
11	3	Англійська мова Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105
12	3	Математика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	175
13	3	Я досліджую світ Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105
14	3	Дизайн і технології Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
15	3	Інформатика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
16	3	Музичне мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
17	3	Образотворче мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
18	3	Фізична культура Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. № 1273	105

19	4	Українська мова Літературне читання Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	245
20	4	Англійська мова Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105
21	4	Математика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	175
22	4	Я досліджую світ Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105
23	4	Дизайн і технології Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
24	4	Інформатика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
25	4	Образотворче мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
26	4	Музичне мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
27	4	Фізична культура Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105
28	1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Розвиток когнітивної сфери» для 1-4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти	Т.В. Сак, Л.І.Прохоренко		
29	1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Розвиток особистісної сфери» для 1-4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти	Бабяк О.О., Баташева Н.І., Орлов О.В.		
30	1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 1-4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти	Омельченко І. М., Федорович Л.О.)		
31	1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура» для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю.	Бобренко І. В.		

32	1-4	Корекція мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення.	(Трофименко Л. І., Ільяна В. М., Пригода З. С., Грибань Г. В., Аркадєва О. О.).		
33	1-4	«Соціально-побутове орієнтування». Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором.	Легкий О. М.		
34	1-4	«Корекція мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення.	(Трофименко Л. І., Ільяна В. М., Пригода З. С., Грибань Г. В., Аркадєва О. О.).		
35	1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями	(автор: Ярмола Н.А.).		
36	1-4	«Розвиток мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення дітей з помірною розумовою відсталістю в процесі ознайомлення з природою» для підготовчих, 1-4 класів.	(Хайдарова О.С., Блеч Г. О.).		

4. *Форми організації освітнього процесу*

Основними формами організації освітнього процесу у школі I ступеня є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час, уроки на природі.

Важливе місце в освітньому процесі належить інтегрованим урокам. Які проводяться з метою розкриття загальних закономірностей у різних навчальних предметах. Інтегрований підхід передбачає вибір такої форми проведення уроку, що забезпечує розвиток різних сфер особистості здобувачів освіти.

Інтегроване навчання дозволяє: об'єднати споріднені матеріали кількох предметів навколо однієї теми, опанувати значний за обсягом навчальний матеріал за період уроку, досягти цілісності знань; сприяє формуванню здібностей учнів; виховує креативну особистість, готову до творчого пошуку.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів упродовж навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, ураховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

5. Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється на підставі Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів Нової української школи, складених на основі наказу МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти».

Відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту" оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- формувального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття / системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

Залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання, зокрема отримання даних, пропонуємо здійснювати під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка може бути: за формою - індивідуальною, груповою, фронтальною; за способом виконання - усною (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо), письмовою (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи), практичною (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо), програмованою (з використанням електронних засобів навчання, дозволених для використання в закладах загальної середньої освіти).

З урахуванням опрацьованого програмового матеріалу відповідно до календарно-тематичного плану та готовності учнів виконувати завдання вчитель самостійно може визначати форму, спосіб, зміст, час виконання навчально-пізнавальної діяльності і фіксувати їх у планах-конспектах уроків/занять.

З урахуванням мети оцінювання використовується вербальна оцінка окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

Оцінювальне судження називається вербальною оцінкою, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - рівневою оцінкою.

Вербальну і рівневу оцінки можна виражати як усно, так і письмово. Процес навчання та його результати характеризуються доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)».

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватись під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня/учениці.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку в процесі навчання. Оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП у 1-4 класах здійснюється згідно Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку, 2020, авт.: Чеботарьова О.В., Трикоз С.В., Блеч Г.О., Гладченко І.В., Бобренко І.В., Королько Н. І., Дмитрієва І.В., Остапенко Л.І., Тарновська Л.І., Гломозда І.В., Чухліб О.А., Стрілець Л.В. Навчальні досягнення учнів у 1-4 класах підлягають вербальному, формульованому оцінюванню, за рішенням педагогічної ради школи - формульованому та підсумковому (бальному оцінюванню).

6. Ключові компетентності та очікувані результати навчання здобувачів освіти

Освітня програма спрямована на реалізацію мети та завдань освітніх галузей, визначених у Державному стандарті початкової загальної освіти, що забезпечує формування у молодших школярів ключових компетентностей, які реалізуються через уміння вчитися, здатність логічно міркувати, уміння критично мислити, готовність розв'язувати проблеми із застосуванням досвіду практичної діяльності для вирішення повсякденних задач, уміння працювати в команді тощо. Крім того, навчання в 1 – 4 класах сприятиме виробленню в учнів передумов самостійного пошуку й аналізу інформації, фінансової грамотності та підприємницьких навичок.

1. *Вільне володіння державною мовою.* У процесі навчання на першому освітньому рівні ця компетентність виявляється передусім через уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко й аргументовано пояснювати факти, а також через любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовияву, готовність уживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2. *Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами.* Формування цієї компетентності передбачає, що здобувачі активно використовують рідну мову в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади. Здобувачі зможуть належно розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, розуміти культурний контекст, матимуть навички міжкультурного спілкування;

3. *Математична компетентність.* Здобувачі виявляють прості математичні залежності в навколишньому світі, моделюють процеси й ситуації, застосовуючи математичні відношення та вимірювання, усвідомлюють роль математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4. *Компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій.*

Основу формування цієї компетентності в початковій школі становлять допитливість, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи разом з іншими спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ за допомогою спостереження та дослідження;

5. *Екологічна компетентність.* Здобувачі початкової освіти усвідомлюють основи екологічного природокористування, дотримуються правил природоохоронної поведінки, ощадно використовують природні ресурси, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

6. *Інформаційно-комунікаційна компетентність.* Здобувачі початкової освіти опановують основи цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатні безпечно та етично використовувати засоби інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

7. *Навчання впродовж життя.* Здобувачі початкової освіти опановують уміння і навички, необхідні для подальшої навчальної діяльності, організовують власне навчальне довілля, вчатьсЯ здобувати нову інформацію й застосовувати її для оцінювання навчальних потреб, окреслюють власні навчальні цілі та способи їх досягнення, навчаються працювати самостійно і в групі;

8. *Громадянські та соціальні компетентності,* пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу жит-

тя, з усвідомленням рівних прав і можливостей. Здобувачі початкової освіти співпрацюють з іншими здобувачами для досягнення спільної мети, активні в житті класу і школи, поважають права інших, уміють діяти в

конфліктних ситуаціях, пов'язаних із різними виявами дискримінації, цінують культурне розмаїття різних народів й ідентифікують себе як громадяни України, дбають про власне здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримуються здорового способу життя;

9. *Культурна компетентність*. У початковій школі ця компетентність формується завдяки залученню здобувачів до різних видів мистецької творчості (образотворче та музичне мистецтво, хореографія, театр тощо), через розкриття і розвиток їхніх природних здібностей, творче вираження свого «Я»;

10. *Підприємливість та фінансова грамотність*. У початковій школі розвиток цієї групи компетентностей виявляється через ініціативність здобувачів, їхню готовність брати відповідальності за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці. Учні готові втілювати в життя ініційовані ними ідеї, приймати власні рішення;

11. *Інноваційність*. Здобувачі початкової освіти виявляють відкритість до нових ідей, ініціюють зміни у близькому для них середовищі (клас, школа, громада тощо). Формування знань, умінь, ставлень, що є сутністю компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Наскрізнi лiнii та вмiння здобувачiв освiти

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та

громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується через:

- ✓ організацію навчального середовища - зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- ✓ окремі предмети - виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета
- ✓ проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- ✓ роботу в проектах;
- ✓ позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст - бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.

Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Учні з ООП упродовж навчання в школі навчаються способам самоконтролю, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

РОЗДІЛ II

БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Нормативно-правове забезпечення

Освітня програма базової середньої освіти ліцею розроблена:

- для 5-6 класів відповідно до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 року № 235;
- для 7-9 класів за типовим навчальним планом Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405.

Інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладі освіти організовано відповідно Постанови Кабінету Міністрів № 957 від 15 вересня 2021 року «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» та включає надання дітям з особливими освітніми потребами відповідних умов: доступність території, будівель і приміщень, забезпечення універсального дизайну, використання адекватних форм і методів навчально-виховної роботи, адаптацію, модифікацію навчальних програм та матеріалів, забезпечення необхідними допоміжними засобами для навчання, облаштування та обладнання ресурсної кімнати та медіатеки, забезпечення доступу учнів до Інтернету, психолого-педагогічний супровід, співпраця з батьками, проведення корекційно-розвиткових занять.

Інклюзивне навчання учнів з ООП, у тому числі згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Реалізація корекційно-розвиткових завдань у процесі навчання учнів з ООП полягає в особистісному розвитку школярів, активізації їхньої пізнавальної діяльності та створенні позитивної мотивації до навчання; розвитку мовлення та комунікативної діяльності, сприянні розумовому, моральному, фізичному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості; формуванні вміння вчитися.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Учні, які здобули початкову освіту на 1 вересня 2023-2024 навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти (5-6 класи) можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідомством досягнень, свідомством про здобуття початкової освіти, табелем навчальних досягнень учня / учениці).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Процедура здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Результати навчання здобувачів освіти на II рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в формах, визначених законодавством.

Заклад освіти створює умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для здобуття ними освіти на всіх рівнях з урахуванням їх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей, інтересів.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження в освітній програмі відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному для цього типу освітнього закладу в Державному стандарті базової середньої освіти (Додаток 23) та Типовій освітній програмі для 5-9 класів у частині 5 класу (Додаток 1).

Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі встановлено у межах указанного в Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону. Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету, складає 1085 годин на рік (31 годину на тиждень) у 5 класі та 1190 годин на рік (4 години на тиждень) у 6 класі й розподілена між освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами відповідно до Методичних рекомендацій.

До навчального плану за вибором закладу у рамках інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» у 5 та 6 класах включено предмет «Етика» на який відведено 0,5 години.

Із метою виконання Державного стандарту базової середньої освіти, подолання навчальних втрат, щотижнево запроваджено консультування учнів (за окремим розкладом) із предметів таких освітніх галузей: мовно-літературна, математична, суспільствознавство та природознавство, що здійснюється на безоплатній основі.

Загальний обсяг річного навчального навантаження у 5-6 класах згідно з типовим планом наведено в таблиці (додаток 1)

*Додаток 1
до розділу II освітньої програми*

Загальний обсяг навчального навантаження

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас	6 клас
		Рекомендоване	Рекомендоване
Мовно-літературна	На тиждень	11	11
	На рік	385	385
Математична	На тиждень	5	5
	На рік	175	175
Природнича	На тиждень	2	4
	На рік	70	140
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Громадянська та історична	На тиждень	1	2
	На рік	35	70
Технологічна	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Інформатична	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Мистецька	На тиждень	2	2
	На рік	70	70

Фізична культура***	На тиждень	3	3
	На рік	105	105
Усього	На тиждень	29	32
	На рік	1015	1120
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34
	На рік	1085	1190
Гранично допустиме навантаження учнів	На тиждень	28	31
	На рік	980	1085

3. Навчальний план та модельні навчальні програми

Навчальний план 5-6 класу гімназії розроблено на основі Типового навчального плану (Додаток 3 до Типової освітньої програми), у навчальному плані зазначено перелік навчальних предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також предмети/курси варіативного освітнього компоненту з урахуванням освітніх потреб учнів.

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, визначено закладом освіти за «рекомендованим» показником навчального навантаження.

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі заклад освіти не зменшена до мінімального показника та не збільшена до максимального показника. Резерву навчальних годин немає, перерозподілу між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей немає.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані закладу загальної середньої освіти не перевищує загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету, визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Розподіл годин між освітніми галузями в навчальному плані увідповіднено із загальним обсягом навчального навантаження, визначеним в освітній програмі закладу на рівні адаптаційного циклу та року навчання.

Варіативна складова навчального плану учнів з ООП включає години корекційно-розвиткової роботи, що спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів.

Мета корекційно-розвиткової роботи для дітей з ООП:

- цілеспрямоване формування пізнавальної діяльності;
- формування навчальної та предметно-практичної діяльності;
- корекційний розвиток емоційно-вольової сфери;
- розвиток усного мовлення та формування писемного мовлення;
- розвиток психомоторики.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи:

6 клас - «Корекція розвитку» (1 година на тиждень з психологом), «Розвиток мовлення» (2 години на тиждень з логопедом), «Корекція розвитку» (1 година на тиждень).

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (додаток 2).

*Додаток 2
до розділу II освітньої
програми*

**Навчальний план
для 5-6 класів Куянівської гімназії Білопільської міської ради
Сумського району Сумської області**

Освітня галузь	Перелік предметів та галузевих інтегрованих кірсів	Кількість годин на тиждень			Усього
		5 клас	6 клас	6 клас (інкл. ф)	
Мовно літературна	Українська мова	4	4	4	8
	Українська література	2	2	2	4
	Зарубіжна література	2	2	2	4
	Іноземна мова	3	3	3	6
Математична	Математика	5	5	5	10
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2	4
	Географія	-	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1	2
	Етика	0,5	0,5	0,5	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-	-	1
	Історія України. Всесвітня історія	-	2	2	2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5	3
Технологічна	Технології	2	2	2	4
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	2
	Образотворче мистецтво	1	1	1	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	6
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		26+3	29+3	29+3	55+6
Додаткові години для вивчення предметів	мовно-літературна	1	1	1	2
	математична	1	1	1	2

освітніх галузей					
Гранично допустиме навантаження	28	31	31		
Корекційно-розвиткова робота					
Розвиток мовлення			2	2	
Лікувальна фізкультура					
Соціально-побутове орієнтування			1	1	
Корекція розвитку			1	1	
Усього (без фізичної культури + фізична культура)	26+3	29+3	29+3	57+6+	4

Навчальна практика та екскурсії для учнів 5-6-х класів проводиться протягом 10 днів по 3 академічні години на день (по 30 годин на рік).

*Додаток 3
до розділу II
освітньої програми*

**Навчальний план для 6 класу
Ганнівсько-Вирівської філії Куянівської гімназії
Білопільської міської ради Сумського району Сумської області**

Освітня галузь	Перелік предметів та галузевих інтегрованих кірсів	Кількість годин на тиждень
Мовно літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	2
	Іноземна мова	3
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2
	Географія	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1
	Етика	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	-
	Історія України. Всесвітня історія	2
Інформатична	Інформатика	1,5
Технологічна	Технології	2
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Фізична культура	Фізична культура	3

Разом (без фізичної культури + фізична культура)		29+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей	мовно-літературна	1
	математична	1
Гранично допустиме навантаження		31
Усього (без фізичної культури + фізична культура)		30+3

Навчальна практика та екскурсії для учнів 5-6-х класів проводиться протягом 10 днів по 3 академічні години на день (по 30 годин на рік).

Перелік модельних програм

Відповідно до навчального плану закладом освіти використовуються модельні навчальні програми з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерство освіти і науки України», перелік яких затверджено педагогічною радою (протокол №4 від 18.04.2022 р). Педагогічний колектив використовує в освітньому процесі модельні навчальні програми із зазначенням у них кількості годин, необхідної на провадження послідовності досягнення результатів навчання учнів з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), їхнього змісту та видів навчальної діяльності учнів (додаток 4).

Вибір модельних програм було здійснено із урахуванням низки чинників, а саме: особливості та потреби учнів загальноосвітнього закладу в досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення закладу освіти, навчально-методичний супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми закладу освіти також зважено на раціональне використання навчального часу.

На основі модельної навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) учителі складають календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя. Установлення універсальних стандартів таких документів у межах закладу освіти є неприпустимим.

Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну діяльність, вільним

вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають цій освітній програмі, розробленням та впровадженням проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель має самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Адміністрація закладу освіти може лише надавати методичну допомогу вчителю з метою покращення освітнього процесу, а не контролювати його.

*Додаток 4
до розділу II освітньої
програми*

Перелік модельних навчальних програм

(затверджено рішенням педагогічної ради №4 від 18.04.2022, №9 від 05.06.2023)

Освітня галузь	Модельна навчальна програма		
	Назва програми	Автор(и)	
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна література)	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Голуб Н. Б., Гороппсіна О. М.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна література)	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Архипова В. П., Січкара С. І., Шило С. Б.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна література)	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В., Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Математична	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої	авт. Істер О. С.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795

	освіти		
Природнича	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу» 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	авт. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
	Модельна навчальна програма «Географія» 6 класи для закладів загальної середньої освіти	автори: Запотоцький С. П., Зінкевич М. В., Романишин О. М., Титар Н. М., Горовий О. В., Миколів І. М.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Громадянська та історична освіта	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти	авт. Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Майорський В. В., Піскарьова І. О., Щупак І. Я.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Соціальна та здоров'язбережна	Модельна навчальна програма «Вчимося жити разом. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьева І. В., Хомич О. Л.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Соціальна та здоров'язбережна	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	авт. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьева І. В., Хомич О. Л.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Технологічна	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Інформатична	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотко В. В.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Мистецька	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	авт. Масол Л. М., Просіна О. В.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоєць Г.А., Боляк А.А.	Наказ МОН від 10.08.2021 р. № 898

4. *Форми організації освітнього процесу*

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

У рамках академічної свободи педагогічною радою закладу освіти основними формами організації освітнього процесу визначено різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також формами організації освітнього процесу можуть бути

екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. На вибір тих чи тих форм організації освітнього процесу вплинули види діяльності, визначені в тих модельних програмах, що обирає заклад освіти.

На вибір тих чи інших форм організації освітнього процесу впливають види діяльності, визначені в тих модельних програмах, які обирає заклад освіти.

За потреби (як в 5-6, так і в інших класах) гімназія може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), інклюзивний клас, реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

5. Опис інструментарію оцінювання

У закладі освіти впроваджено поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюється з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Окрім поточного формувального та підсумкового (семестрового, річного) оцінювання, педагогічною радою схвалено рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів / інтегрованих курсів (протокол №4 від 18.04.2022 р). Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники закладу освіти залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне формувальне оцінювання

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечує наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період;

інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року;

надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній

або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності;

створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);

корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, використовуються інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у додатку 5.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічною радою закладу освіти ухвалено рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента (протокол № 4 від 18.04.2022). Підсумкове оцінювання включає в себе семестрову та річну оцінки, що можуть підлягати коригуванню, відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496 та до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання зорієнтовано на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Ураховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів педагогічні працівники школи керуються такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання заклад освіти застосовує Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти, уміщену в Методичних рекомендаціях

(Додаток 6).

Заклад загальної середньої освіти здійснює підсумкове та проміжне оцінювання результатів навчання за рівневою, 12-бальною шкалою оцінювання. Результати річного оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видають учневі / учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у першому семестрі 5-го класу підсумкове та проміжне оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися за 12-бальною шкалою оцінювання або рівневою шкалою, а його результати позначатися словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)» (протокол №4 від 18.04.2022), відповідно до рішення педагогічної ради, та супроводжується вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі). При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в І семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі при виставленні річної оцінки здійснюється орієнтування на оцінку за II семестр.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Додаток 5
Куянівської гімназії
Білопільської міської ради
Сумської області

Перелік інструментів формувального оцінювання

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказанного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають

		власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учністають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожної групи є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них на аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо

14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
17	Перевірка неправильно розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу

	парі – поділися	
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов’яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив’язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-ріш ення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінюва ння	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семінар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місцязупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»

35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/ відрізняється від _____? Які характерні риси/ елементи _____? Як іще можна показати/ проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Щови можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/ стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений

		у вигляді сітки з дев'ятиквдратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але де спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (щось саме).» повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім вінабоучень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

**ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ
БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Рівні Категорії критеріїв	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює

				надійність джерела й достовірність інформації
<i>Комунікація, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій</i>	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
<i>Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом</i>	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком;	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні

	вивчення	може порівняти окремі об'єкти вивчення	проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання / розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення
<i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i>	Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб : успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх

			можливі шляхи їх подолання	подолання
--	--	--	----------------------------	-----------

Види оцінювання навчальних досягнень учнів 6 класу: поточне, тематичне, семестрове, річне та державна підсумкова атестація (наказ МОН №371 від 05.05.2008 р. «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти»).

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»).

Навчальні досягнення учнів з порушеннями інтелектуального розвитку четвертого ступеня оцінюються вербально. При вербальному оцінюванні використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння елементарних знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учня. Характеристика особистісного розвитку учня відображає рівень самостійності, комунікативності, уміння працювати в групі, ставлення до навчальної праці, рівень прикладених зусиль, сформованість навчально-пізнавальних інтересів, ціннісних орієнтирів та загальнонавчальних умінь, тощо та здійснюється вербально під час поточного контролю.

РОЗДІЛ III

БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА (7-9 класи)

Освітня програма базової середньої освіти гімназії для 7-9 класів розроблена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 та оновлених навчальних програм для 6-9 класів (наказ МОН від 03.08.2022 № 698).

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Учні, які здобули початкову освіту на 1 вересня 2023-2024 навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Результати навчання здобувачів освіти на II рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в формах, визначених законодавством.

2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 3640 годин/навчальний рік: для 7 класу – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8 класу – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9 класу – 1260 годин/навчальний рік.

Загальнорічна кількість навчальних годин розподілена між освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами відповідно до нормативних документів.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Освітня галузь мови і літератури у навчальних планах реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Українська література», «Іноземна мова (англійська)», «Зарубіжна література». У межах галузі «Суспільствознавство» – предмет «Всесвітня історія», «Історія України».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» в 7 класі та «Мистецтво» у 8-9 класах.

Освітня галузь «Математика» реалізується через окремі предмети «Алгебра» та «Геометрія».

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через окремі предмети «Біологія», «Географія», «Фізика та хімія».

Реалізація освітньої галузі «Технології» відбувається через такі предмети: «Трудове навчання» та «Інформатика».

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріальнотехнічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Із метою виконання Державного стандарту базової середньої освіти, подолання навчальних втрат, щотижнево запроваджено консультування учнів (за окремим розкладом) із предметів таких освітніх галузей: мовно-літературна,

математична, суспільствознавство та природознавство, що здійснюється на безоплатній основі.

Варіативна складова навчального плану учнів з ООП включає години корекційно-розвиткової роботи, що спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів.

Мета корекційно-розвиткової роботи для дітей з ООП:

- цілеспрямоване формування пізнавальної діяльності;
- формування навчальної та предметно-практичної діяльності;
- корекційний розвиток емоційно-вольової сфери;
- розвиток усного мовлення та формування писемного мовлення;
- розвиток психомоторики.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи:

8 клас - «Корекція розвитку» (2 години на тиждень з психологом), «Розвиток мовлення» (2 години на тиждень з логопедом), «Корекція розвитку» (1 година на тиждень з дефектологом); 9 клас - «Корекція розвитку» (2 години на тиждень з психологом), «Розвиток мовлення» (2 години на тиждень з логопедом), «Соціально-побутове орієнтування» (1 година на тиждень, учитель-дефектолог), ЛФК (1 година на тиждень)

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (додаток 7).

3. Навчальні плани та навчальні програми

*Додаток 7
до розділу II освітньої програми
Куянівської гімназії
Білопільської міської ради
Сумської області*

Навчальний план базової середньої освіти II ступінь (7-9 класи)

(розроблений на основі типового навчального плану, затвердженого наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 405, таблиця 1)

Освітні галузі	Предмети	Класи					
		7	8	8 (інкл.ф.)	9	9 (інкл.ф.)	Разом
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2	2	2	6,5
	Українська література	2	2	2	2	2	6
	Англійська мова	3	3	3	3	3	9
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	6

Суспільство -знавство	Історія України	1	1,5	1,5	1,5	1,5	4
	Всесвітня історія	1	1	1	1	1	3
	Основи правознавства		-	-	1	1	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	-	-	-	-	1
	Образотворче мистецтво	1	-	-	-	-	1
	Мистецтво	-	1	1	1	1	2
Математика	Математика	-	-	-	-	-	-
	Алгебра	2	2	2	2	2	6
	Геометрія	2	2	2	2	2	6
Природознавство	Біологія	2	2	2	2	2	6
	Географія	2	2	2	1,5	1,5	5,5
	Фізика	2	2	2	3	3	7
	Хімія	1,5	2	2	2	2	5,5
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1	1	3
	Інформатика	1	2	2	2	2	5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	3
	Фізична культура	3	3	3	3	3	9
Разом		28+3	28,5 +3	28,5+3	30+3	30+3	86,5 +9
Додатковий час на консультації таких освітніх галузей:							
мови і літератури		0,5	0,5	0,5	1	1	2
математика		0,5	0,5	0,5	1	1	2
суспільствознавство			0,5	0,5	0,5	0,5	1
природознавство		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1,5
Корекційно-розвиткова робота							
«Корекція розвитку»				2		2	4
«Розвиток мовлення»				2		2	4
«Розвиток емоційно-вольової сфери»				1			1
«Соціально-побутове орієнтування						1	1
ЛФК						1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		32	33	33	33	33	
Всього		29,5+3	30,5 +3	33,5+3	33+3	37+3	104+ 9

Навчальна практика та екскурсії для учнів 7-8-х класів проводиться протягом 10 днів по 4 академічні години на день (по 40 годин на рік).

*Додаток 8
до розділу II освітньої програми
Куянівської гімназії
Білопільської міської ради
Сумської області*

**Навчальний план для 9 класу
Ганнівсько-Вирівської філії Куянівської гімназії
Білопільської міської ради Сумського району Сумської області**

Освітні галузі	Предмети	9 клас
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2

Суспільствознавство	Англійська мова	3
	Зарубіжна література	2
	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
Мистецтво	Основи правознавства	1
	Музичне мистецтво	-
	Образотворче мистецтво	-
	Мистецтво	1
Математика	Математика	-
	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура	3
Разом		30+3
Додатковий час на консультації таких освітніх галузей:		
мови і літератури		1
математика		1
суспільствознавство		0,5
природознавство		0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		33
Всього		33+3

Додаток 9
до розділу II освітньої програми
Куянівської гімназії
Білопільської міської ради
Сумської області

Перелік програм для вивчення предметів інваріантної складової навчальних планів

Базова середня освіта (7-9 класи)					
№	Клас	Назва навчальної програми	Автор	Коли і ким надано	Кількість годин за програмою

1	7 8 9	УКРАЇНСЬКА МОВА 5–9 класи Програма для загально- освітніх навчальних закладів	Г.Т.Шелехова, М.Я.Пентиліук, В.І.Новосьолова, Т.Д.Гнаткович, К.В.Тараннік-Ткачук, Н.Б.Коржова, Н.Б.Голуб, В.В.Сидоренко, О.О.Тарасенко, Г.О.Усатенко, О.П.Оперчук, М.М.Мельник, Г.В.Ткачова, О.П.Глазова, Н.М.Панасенко, Ю.О.Романенко, Т.В.Кондесюк, О.Ю. Котусенко, О.М.Мельниченко, Н.А.Михайловська, А.О.Панченков, Л.В.Пчеляна	Наказ МОНУ від 07.06.2017 р. № 804	88 70 70
2	7 8 9	УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 5–9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Р.В.Мовчан, К.В.Таранік-Ткачук, М.П.Бондар, О.М.Івасюк, Л.І.Кавун, Н.В.Михайлова, С.А.Кочерга, О.І.Неживий, Н.І.Шинкарук, Р.В.Мовчан, Л.Т.Коваленко, Н.М.Логвіненко, Н.В.Ілясевич, Г.О.Усатенко, Н.М.Панасенко С.Р.Молочко, О.Ю.Котусенко, А.М.Фасоля, Д.І.Дроздовський, О.М.Ратушняк, В.Р.Півторак, А.В.Білоус, Т.В.Стус	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70 70
3	7 8 9	АНГЛІЙСЬКА МОВА Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи	Укладач М.Н.Шопулко	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	105 105 105
4	7 8 9	ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА програма для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи	О.М.Ніколенко, К.В.Таранік – Ткачук, С.П.Фоміна, О.В.Ревнивцева, Т.П.Сегеда, Н.В.Онищенко, І.В.Мегедь, Л.П.Юлдашева, О.Ю.Котусенко, О.В.Гайдамака, О.В.Гученко, О.О.Семенюк, С.О.Тіхоненко, О.М.Хрипун, І.О.Смірнова, Т.П.Матюшкіна, С.І.Горбачова, О.В.Пітерська	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70 70
5	7 8 9	Історія України. Всесвітня історія 5-9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Історія України)	О.І.Пометун, В.С.Власов, О.В.Атамась, Ж.М.Гаврилук, Ю.С.Комаров, І.А.Костюк, Р.І.Євтушенко, Т.В.Ладиченко, Ю.Б.Малієнко, В.В.Ставніук, В.В.Ткаченко, А.І.Тимченко, М.М.Мудрий, Р.Я.Пастушенко,	Наказ МОНУ від 21.02.2019р. № 236	35 52 52

			О.В.Бурлака, Т.М.Ксьондзик, О.Г.Майданик, Л.М.Хлипавка, І.Я.Щупак		
6	7	МИСТЕЦТВО 5– 9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Музичне мистецтво)	Л.Масол, О.Коваленко, Г.Сотська, Г.Кузьменко, Ж.Марчук, О. Константинова, Л.Паньків, І.Гринчук, Н.Новикова, Н.Овіннікова, О.Гайдамака, Н.Лемешева, Т.Абрамян, О.Гусєва, О.Коваль, М.Скиба, Т.Шлеєнкова	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	35
7	7	МИСТЕЦТВО 5– 9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Образотворче мистецтво)	Л.Масол, О.Коваленко, Г.Сотська, Г.Кузьменко, Ж.Марчук, О. Константинова, Л.Паньків, І.Гринчук, Н.Новикова, Н.Овіннікова, О.Гайдамака, Н.Лемешева, Т.Абрамян, О.Гусєва, О.Коваль, М.Скиба, Т.Шлеєнкова	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	35
8	7 8 9	ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ 5–9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	В.К.Сидоренко, Н.І.Боринець, Д.В.Боровик, В.М.Гащак, Е.М.Даниліна, С.М.Дятленко, Р.М.Лещук, Н.Б.Лосина, Т.С.Мачача, А.І.Терешук, І.Ю.Ходзицька, В.В.Юрженко, В.В.Бурдун, Н.М.Павич, В.М.Гащак, О.Ю.Медвідь, Ю.В.Палій, О.С.Ковальчук, В.В.Крімер, М.Д.Палійчук	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	35 35 35
9	7 8 9	ІНФОРМАТИКА 5–9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	М. І. Жалдак, Ю.В. Горошко О. В. Коршунова, Н. В. Морзе, Б. В. Кудренко, Є. В. Мотурнак, Т. В. Нанаєва, Г. О. Проценко, Й. Я. Ривкінд, В. В. Шакотько, І. О. Завадський, В. В. Лапінський, А.В.Паньков, О. В. Пасічник, Н. А. Саражинська, О. О.Богатирьов,С. М. Бондаренко, Л. В. Булигіна, Г. Ю. Громко, О. Б. Коротка, Л. В. Палюшок Л. М. Федор	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	35 70 70
10	7 8 9	ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я 5 –9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Т.Є.Бойченко, Т.В.Воронцова, О.Л.Москаленко, В.В.Дерев'янка, В.С.Пономаренко, Н.М.Поліщук, С.С.Фіцайло, О.І.Шиян, Т.Г.Боса, О.А.Спірке, О.І.Шаповал	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	35 35 35

11	7 8 9	НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи	Т.Ю.Круцевич, Л.А.Галенко, В.В.Деревянко, С.М.Дятленко, А. І. Ільченко, Н.С.Кравченко, І.Х.Турчик, С.М.Чешейко, Є.Ю.Алексейчук, Т.А.Дмитрієва, Е.А.Єрьоменко, М. В. Тимчик, І. Р. Захарчук, О. М. Лакіза В. О. Сілкова	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	105 105 105
12	7 8 9	БІОЛОГІЯ 6-9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів		Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70 70
13	7 8 9	ГЕОГРАФІЯ 6-9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Я.Б.Олійник, Р.В.Гладковський, Л.М.Даценко, Н.І.Забуга, Л.О.Кухар, Н.В.Муніч, Г.Є.Уварова, Я.Б.Олійник, І.М.Вітенко, В.Г.Гаврилук, Т.Г.Гільберг, Г.Д.Довгань, С.Г.Коберник, Р.Р.Коваленко, Т.Д.Магдалецька, В.В.Совенко, О.Г.Стадник, Л.М.Булава, М.В.Бобровський, О.І.Слюсар, В.І.Кудирко, Т.К.Сокол, І.В.Фастова, О.О.Козачук, І.М.Ільницький	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70 52
14	7 8 9	Історія України. Всесвітня історія 5-9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Всесвітня історія)	О.І.Пометун, В.С.Власов, О.В.Атамась, Ж.М.Гаврилук, Ю.С.Комаров, І.А.Костюк, Р.І.Євтушенко, Т.В.Ладиченко, Ю.Б.Малієнко, В.В.Ставнік, В.В.Ткаченко, А.І.Тимченко, М.М.Мудрий, Р.Я.Пастушенко, О.В.Бурлака, Т.М.Ксьондзик, О.Г.Майданик, Л.М.Хлипавка, І.Я.Щупак	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	35 35 35
15	7 8 9	МАТЕМАТИКА 5–9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Алгебра)	М.І.Бурда, Ю.І.Мальований, Є.Н.Нелін, А.В.Паньков, Д.А.Номировський Н. А. Тарасенкова, М. В. Чемерис, М. С. Якір, Б.В.Кудренко, О.Я.Біляніна, О.І.Буковська А. І. Азаренкова, Т. С. Кіндюх, О. Є. Лисенко, А. В. Миляник, Н. В. Панова	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70 70

16	7 8 9	МАТЕМАТИКА 5–9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Геометрія)	М.І.Бурда, Ю.І.Мальований, Є.Н.Нелін, А.В.Паньков, Д.А.Номировський, Н. А. Тарасенкова, М. В. Чемерис, М. С. Якір, Б.В.Кудренко, О.Я.Білянїна, О.І.Буковська А. І. Азаренкова, Т. С. Кіндюх, О. Є. Лисенко, А. В. Миляник, Н. В. Панова	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70 70
17	7 8 9	ФІЗИКА 7–9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	О.І.Ляшенко, В.Г.Бар'яхтар, М.В.Головко, Ю.І.Горобець, Т.М.Засєкіна, В.Д.Карасик, О.В.Ліскович, М.Т.Мартинюк, І.Ю.Ненашев, Н.А.Охрименко, В.Д.Сиротюк, М.І.Шут, Л.М.Засєдка, Т.В. Дерід, В.Ф. Заболотний, І.С.Чернецький, Л.Є. Шиховцева, С.С. Фіцайло, В.В.Гудзь, Ю.Я.Пасіхов, О.В.Ліскович, О.Ю.Зіньковський, Н.М.Гончаренко, В.Л.Бузько	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70 105
18	7 8 9	ХІМІЯ 7–9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Л.П.Величко, О.А. Дубовик, З.В.Котляр, С.П.Муляр, В.О.Павленко, Л.Л.Свинко, Н.В.Титаренко, О.Г.Ярошенко, К.Д.Новченкова, І.О.Філоненко, С.С.Фіцайло, О.С.Бобкова, В.В.Баланенко, С.В.Пугач, О.В.Рогожнікова	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	51 68 68
19	8 9	МИСТЕЦТВО 5– 9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Л.Масол, О.Коваленко, Г.Сотська, Г.Кузьменко, Ж.Марчук, О. Константинова, Л.Паньків, І.Гринчук, Н.Новикова, Н.Овіннікова, О.Гайдамака, Н.Лемешева, Т.Абрамян, О.Гусєва, О.Коваль, М.Скиба, Т.Шлєєнкова	Наказ МОІНУ від 07.06.2017р. № 804	35 35
20	9	Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Т.Ремех, О.Муза, Р. Євтушенко, В.Сутковий, Т.Зорнік, Л.Лоха, В.Силенко	Наказ МОІНУ від 07.06.2017р. № 804	35

4. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Основними формами організації освітнього процесу у школі II ступеня є різні типи уроку:

- формування компетентностей;*
- розвитку компетентностей;*
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;*
- корекції основних компетентностей;*
- комбінований урок.*

На заняттях використовуються такі форми роботи з учнями :

- фронтальні;*
- індивідуальні;*
- парні;*
- групові;*
- диференційовано-групові;*
- індивідуально-групові;*
- кооперативно-групові;*

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, уроки-семінари, конференції, квести, інтерактивні уроки (урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

5. Опис інструментарію оцінювання

Види оцінювання навчальних досягнень учнів 7-9 класів: поточне, тематичне, семестрове, річне та державна підсумкова атестація (наказ МОН №371 від 05.05.2008 р. «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти»).

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»).

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють

індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я. При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Навчальні досягнення учнів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня оцінюються вербально та бально. При вербальному оцінюванні використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння елементарних знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учнів. Характеристика особистісного розвитку учня відображає рівень самостійності, комунікативності, уміння працювати в групі, ставлення до навчальної праці, рівень прикладених зусиль, сформованість навчально-пізнавальних інтересів, ціннісних орієнтирів та загальнонавчальних умінь, тощо та здійснюється вербально під час поточного контролю.

6. Очікувані результати навчання учнів

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування таких ключових компетентностей учнів.

	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною і рідною (у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем

2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні

		життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві

	підприємливість	проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага

		до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються

надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Учні з ООП упродовж навчання в школі навчаються способам самоконтролю, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.